

ISAAC ROSA

Õnnelik lõpp

Tõlkinud Marianne Ots

ÕNNELIK LÕPP

ISAAC ROSA

Õnnelik lõpp

Hispaania keelest tõlkinud Marianne Ots

*Teledo
kirjastus*

Originaal:

Feliz final © Isaac Rosa, 2018

© Editorial Planeta, S. A. 2018

Seix Barral, un sello editorial de Editorial Planeta, S. A.

Avda. Diagonal 662-664, 08034 Barcelona (España)

Raamatu tõlkimist ja väljaandmist on toetanud Eesti
Kultuurkapital ja Hispaania kultuuriministeeriumi raamatute,
koomiksite ja lugemise osakond

EESTI KULTUURKAPITAL

Toimetanud Mari Laan

Kujundanud ja küljendanud Allan Kukk

Trükitud Greif OÜ trükikojas

Tõlke autoriõigused: Marianne Ots ja Toledo kirjastus, 2024

ISBN 978-9916-9696-8-7

Martale

Oleme sõnad juba tänaval ära kulutanud mu arm,
ja allesjäänust meile ei piisa,
et külma nelja seina vahelt eemale peletada.

EUGÉNIO DE ANDRADE

EPILOOG

Me pidime koos vanaks saama. Ütlen selle kõva häälega välja, et oma sõnu kuulda, ja taipan, kui melodramaatiliselt see kõlab: me pidime koos vanaks saama. Kordan valjemini, lootes, et see kajab tühja magamistoast seintelt vastu, lausa hüüan: me pidime koos vanaks saama! Püüan seda lausuda naeratades, nagu telefoni-müüja: me pidime koos vanaks saama. Ei miskit. See kõlab ikkagi teatraalselt. Nüüd sügaval häälel, ühele põlvele laskudes, pealuu käes, dramaatiliste pausidega: Me. Pidime. Koos. Vanaks. Saama. Ajan käed laiali, et kopsud õhku täis tõmmata, orkestrimuusika valjeneb, publik väriseb erutusest, parteri kohal laes rippuv lüh-ter kõliseb: me pidimeeeee koos vanaks saaaaaaaaama. Kukun surnult põrandale, eesriie sulgub, aplaus, kostab nuuksumist. Mitu korda hakkab telefoni trükkima: Me pidim... ja kustutan ära. Me pidime k... ja kustutan kõik ära. Me pidime koos vanaks saama. Kui olen paar sekundit silmitsenud neid sõnu, mis isegi helendaval ekraanil ülespuhutuna tunduvad, kustutan need taas, panen telefoni kinni, kõnnin elutuppa, istun lääbaka-le diivanile, ainsale mööbliesemele, mis on korterisse jäänud. Hüppan istudes paar korda üles-alla, pannes

diivani parketil klobisema. Uus katse: Me pidime koos vanaks saama. Loen seda, loen veel kord. Otsin välja kontaktide nimekirja, valin sinu nime, mis on endiselt kõige esimene, see number, millele haiglast helistataks, kui mind surnuna leitaks. Vaatan sõnumi viimast korda üle ja vajutan viimaks „saada“. Tehtud. Tühjas korteris põikan ma kõrvale mööbliesemetest, mida enam ei ole. Seintel on tolmused piirjooned, jäänud sinna riiulitest ja kappidest, fotodest ja postritest, mida ma endiselt iga konksu otsas näen. Märkan kõikjal kodus plekke, laste vildikajälgi, kriime põrandal, tumedaid laike lülitite ümber, uksekäepidet, mis sai haamriga puruks pekstud, et kinni kiilunud ust avada. Oskan kõiki neid elumärke kirjeldada ja öelda, millal need tehtud said. Sa naersid mu üle, kui ma neid niimoodi nimetasin: elumärgid. Viirastused, mis kaovad järgmise üürniku maalripintsi ja pesukäsna all. Magamistoas näiteks võite voodipeatsist jäänud tuhmunud risküliku kohalt leida salapärase kummitusliku näo: see on jälg, mille jätsid kümne aasta jooksul sinu seinale visatud jalad, kui sa need enne magama jäämist paariks minutiks üles tõstsid, et vereringet parandada. Ühele uksepiidale on märgitud tüdrukute pikkused vanuse järgi. Tõmban neist sõrmedega üle nagu klaveriklahvidest, silitan iga kriipsukest ning loen kuupäevi ja nimetähti. Silitan ja loen, olgugi et samal ajal mõtlen aina, kuidas see on täielik sentimentaalne kliše, mille üle olen alati nalja visanud, ent nüüd ei tor-ka mulle pähe ühtki muud viisi oma kurbuse rõhutamiseks, kui tundeliselt silitada täis kritseldatud uksepiita. Sest olgugi et sa mind ei usu, olgugi et ma mängin siin tühjas magamistoas klouni, olen ma kurb. Rohkem kui

kurb. Sellepärast ma sulle selle sõnumi saatsingi, sellepärast ma võpatan, kui kuulen tilinat, mis teavitab mind vastusest, mida ma kannatamatult lugema asun, ehkki kardan, et mu sõnum jõudis sinuni hilja, liiga hilja.

Loomulikult jõudis see liiga hilja. Sa oleksid võinud selle eile saata. Vahtisin telefoni isegi siis, kui avasin ukse neljale mehele, kes nagu tõhusad termiidid korteri mõne tunniga tühjaks tassisid. Sa oleksid pidanud neid nägema. Nad pakkisid kokku raamatud, riputasid riided pappkastidesse, tühjendasid sahtlid, liikudes viirastustena mu ümber, nagu ei oleks mind näinudki. Nad lammutasid minutitega lahti tüdrukute narivoodi, mille sina omal ajal suure vaevaga kokku panid. Nad kiirustasid varaste kombel kolm korrust alla koos madratsite, külmkapi ja pesumasinaga. Nad pakkisid ükshaaval sisse taldrikud ja klaasid, tõstsid potid ja ülejäänud nõud üksteise sisse nagu matrjoškad. Nad rullisid kokku vaiba, võtsid seintelt maha ja mähkisid kaitsekillesse plakatid ja fotod. Mis veel. Neil kulus lampide alla võtmiseks sama vähe aega, nagu kulub selle lause lugemiseks. Nad tõstsid hunnikusse toolid, rullisid minema selle vana kaablrulli, mida me lauana kasutasime. Nad tassisid lifti hunnikute viisi kaste, hiilides mööda uksehoidjast, kes igast asjast skandaali teeb, nagu sa isegi tead. Vaatasin neid aknast nagu mingit kiirendusega filmi, chaplinlike liigutustega sättisid nad mööblit ja kaste kaubikusse, mis minu arvates oli liiga väike, et sinna võiks ära mahtuda kellegi terve kodu, kolmteist aastat kuhjunud asju. Aga ruumi oli veel piisavalt, et päästa panipaigast talveriideid täis kotid, kolm jalgratast ja vana võrevoodi, mille puhul ma

ei tea isegi, miks ma selle kaasa võtan. Viis tundi hiljem polnud enam midagi alles. Nojah, jäi see lääbakas diivan. Nagu tuuleiil, mis lööb aknad lahti ja tekitab elutoas kee-ristormi, kus tiirlevad mööbel, raamatud ja riided, enne kui nad rõdule lendavad ja taevasse tõusevad. Või nagu laviin: sina eelistaksid kujutluspilti maalihkest, muda-voolust, mis aeglaselt mööda mäenõlva alla liigub, lööb eest ukсед, kuhjab mööbli viimase seina vastu hunnikusse, kuni ka selle maha lammutab. Kuidas meile küll meeldivad metafoorid, milline vajadus, kurat võtaks, milline vajadus kasutada alati katastroofi metafoore kõige selle kohta, mis meiega toimub – kõigest kolimine, lahusus nagu iga teinegi, armastus, mis sai otsa, ja ongi kõik. Viis tundi hiljem polnud korterisse jäänud muud kui katkised pakkematerjalid, üksikud kruvid, üks kahe silma vahele jäänud nagi ja diivan. Ja paska. Palju paska. Sa ei kujuta ette, kui palju paska igapäevast koristamisest hoolimata aastatega koguneb. Iga ära viidud mööbliese-
me alt tuli välja vidinaid, mille olime omal ajal kaotanud ja unustanud: üksik kõrvarõngas, pliiatsid, mängukaar-
did, laste joonistused, see võti, mis meid tülli ajas ja lukke vahetama sundis. Aga ka saia- ja küpsisepuru, mumifitseerunud puuviljatükikesi. Paberitükke, põrmuks puden-
nenud prussakaid ja koiliblikaid. Ja tolmurulle, lõputult hiiglaslikke tolmurulle, mida on toitnud ajaga kogune-
nud juuksekarvad, kõõm, küüned, kärnad, iga suve lõpus maha aetud nahk, mida nüüd peab hakkama uuesti kas-
vatama teises kodus, selles kodus, kuhu suundus kaubik, kui sellele oli viimane lamp peale laaditud. Minge ees, ma tulen kohe järele, ütlesin kolijatele ja läksin veel viimast korda üles korterisse. Ja siis, tühjades tubades ringi käies,

*vaatasin ma telefoni, juhaks kui seal peaks olema paki-
line, meelegeitlik, viimase minuti sõnum: asi jääb katki,
peatage missioon, pidage see kaubik kinni, oodake, võtke
kõik välja ja pange tagasi oma kohale, valehäire. Aga ei
olnud.*

Ei, ma ei saanud sulle eile seda sõnumit, kuigi peaaegu oleksin saanud eelmisel nädalal, tol päraslõunal, kui ma viisin ümbruskonna poodidest kerjatud pappkastides minema kõik selle õrna ja isikliku, mida me ei tahtnud kolimisfirma hoolde jätta. Pakkisin kõik ühte kohta kokku, lootuses, et ühel päeval ei ole meil enam nii valus ja me saame selle omavahel ära jagada: nipsasjakesed, laste meisterdised, karbid piimahammaste ja nabanöörütükkidega, rasedustest Ana ootamise ajast, roostetanud padrunikest, veinipudelik, mis ootasid mõnd suursündmust, sahtlipõhjas vedelevad sekslelud. *Curniciello*, õnnesarv, mille me Napolist tõime. Hotelli-toa silt kirjaga „mitte segada“. Kolmeteist aasta taguse konverentsi kollakaks tõmbunud kava. Fotod, palju raamitud ja korteri peale laiali jaotatud fotosid. Fotod meist kahest eri vanuses, fotod pulmades, fotod meie vastündinud tütardest, sünnipäevadelt ja puhkustelt. Kollakaspruun foto kaherealises ülikonnas, läikivate juuste ja liiga vara lahkunud inimese pilguga noormehest. Tüdrukute märkmikud – nende elu kroonika alates sünnist –, kuhu edaspidi kirjutatakse ainult mina. Ja dokumendid, ülemäära suur kodune arhiiv täis arveid, lepinguid, haiguslugusid ja maksudeklaratsioone, mis samuti jutustavad meist. Üks sinu kast, mida ma ei tahtnud isegi avada: kingakarp täis käsitsi kirjutatud kirju,